

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

126. An licitum sit invitare ad cœnam paratum frangere ieiunium? Et hæc est communis plurimis materiis. Et an Confessarius accipiens plurium confessiones in peccato mortali, unum tantum peccatum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

emendo peccare, non peccat vendendo licet vel publice, vel secreto vendat. Ita Fagundez *Præcept.* 4. l. 1. c. 10. num. 10. & alij aduersus Reginaldum *tom. 1. lib. 4. c. 16. n. 102.* Secundò infertur, quòd feruus, & ancilla, qui condiunt, & porrigunt cibos, & mensam heris non ieiunantibus sternunt, mensaque ministrant, nullius culpæ participes efficiuntur. Ita Azorius *p. 1. lib. 7. n. 1. q. 11. p. 2. l. 1. c. 18. q. 5.* Villalob. *vbi sup. Caietan. in 2. 1. q. 147. art. 4. & alij.*

RESOL. CXXVI.

An licitum sit inuitare ad carnem prout frangere ieiunium?

Et hæc ratio est communis plurimorum materis.

Et ait Confessorius accipiens plurimas confessiones in peccato mortali, & nunquam peccatum committat, an plura?

Item dicendum est de illo, qui in peccato Communionem omnibus ministrat: Ex p. 5, tract. 7. Ref. 7.

Negatiuam sententiam docet Turr. *tom. 1. in 2. disp. 95. dub. 6. Valsq. opusc. de scandalo, quæst. 4. art. 1. dub. 3. num. 17.* quia ex opinione affirmatiua sequeretur licitum esse inuitare ad fornicationem, aut homicidium eum, qui paratus est aliàs fornicari, aut occidere. & reuera alibi fornicaturus est, aut occisurus. Similiter etiam liceret hominem paratum non audire. Missam die festo inuitare, ad ludum, & eo ludo ipsum detinere ne audiat Missam, dummodo nihil horum fiat intentione ruinæ proximi, sed tantum vt propriæ satisfiat voluntati, nam sicut ille, qui inuitat ad cœnandum in hoc loco & tempore, inuitat ad actum cui coniungitur malitia hæc & nunc, aut saltem si non inuitat ad actum simpliciter, sed vt fiat determinatus actus in hoc loco & tempore, & ideo non peccat, ex sententia Caietani: eadem ratio ne licitum esset inuitare hominem paratum fornicari, aut occidere vt fornicetur in hoc loco, & cum hac muliere, & occidat hunc hominem in hoc loco, & hoc tempore, si alium occisurus erat, vel cum alia fornicaturus. Si aliquis respondeat in hoc casu, non tantum hominem inuitari ad locum & tempus, sed etiam ad coitum, quia signatur alia materia, idem omnino dicendum est de eo, qui inuitat paratum ad cœnandum, quia dum ipsum inuitat, non solum signat tempus & locum sed etiam aliam materiam cœnæ. Secundò, quia reuera ab omnibus censetur homicida & irregularis quicumque hominem paratum occidere inuitat ad occidendum in hoc loco & tempore, etiam eandem personam, quam occisurus erat, quia hoc ipso quòd consilio suo variatur tempus, & locus, variatur etiam substantia homicidij: nam aliud homicidium est, quòd hæc & nunc committitur, quàm homicidium quòd alio loco & tempore committeretur, & in vniuersum omnes cooperatores alicuius damni obligantur ad restitutionem, & rei sunt peccati quotiescumque consilio suo fuere causa, vt damnum quod aliàs inferendum erat, citius, aut velocius, aut alio loco, aut alio modo committatur, quia variato quocumque modo, variatur substantia operationis, & hæc est communis omnium DD. doctrina in materia de restitutione & irregularitate. Tertiò, si aliqua ratione excusaretur qui inuitat aliàs paratum ad cœnandum, non minus excusaretur, si aliàs cœnaturus esset, quàm si cœnaturus non esset, nam quotiescumque aliquis excusatur à cooperatione peccati alterius, ex eo tantum excusatur, quia ille aliàs paratus erat ad faciendum, et si facturus non esset, vt videbimus, ergo eodem modo

excusaretur qui inuitat ad cœnandum, si inuitatus aliàs cœnaturus non erat ac si cœnaturus esset. Quarto, ratione à priori id probatur, quia ille, qui inuitat ad peccandum, non semper ideo peccat, quia directè intendat ruinam proximi, sed quia suadet aliquem actum tali loco & tempore, ex quo sequitur malitia contra aliquod præceptum, sed ex actu carnæ, ad quam aliquis inuitatur tẽpore ieiunij, sequitur malitia contra præceptum ieiunij, ergo non licet ad talem actum inuitare, inuitando autem ad carnem, non tantum inuitat ad circumstantiam illius, hoc est, ad locum, & tẽpus, sed etiam ad ipsum actum. Et hanc opinionem docet etiam Basilius Pontius *de max. l. 1. c. 18. §. 7. n. 48.* vbi sic ait. Non licet inuitare ad cœnandum tempore ieiunij eum, qui paratus est carnem, quia cum illo actu tali loco & tempore inseparabiliter est coniuncta malitia: ergo, &c.

2. Vtùm his non obstantibus affirmatiuam sententiam tenet Hurtado de Mend. *in 2. 2. disp. 173. sect. 12. §. 154.* vbi sic ait. Homini parato ad actum malum, illumque, vel alium similem facturo, tametsi à me non inuitaretur, licet proponere occasionem, qua illum faciat, & ab eo petere vt faciat, e.g. Antonius est violaturus legem ieiunij, de quo ego sum moraliter certus, possum ex occasione graui illum inuitare ad meam carnem, ita tamè vt ipsi constet quid à me petit, non absolute, quasi absolute velim ne ieiunet, sed ex hypothesi quòd ipse velit non ieiunare, & quòd independentè à mea petitione est non ieiunaturus. Ita Caiet. *2. 2. q. 147. art. 4. in fine* quamuis autem agat de solo ieiunio, ratio communis est pluribus materiis. Ita ille, & ante illum Bonac. *de leg. disp. 2. q. 4. punct. 2. n. 35.* Azor. *tom. 2. l. 12. c. 18. q. 4.* & ratio est, quia potest occurrere honesta causa illum inuitandi. Etenim illa inuitatio non est causa peccati interni, iam enim ponitur illud esse cõmissum. Neque est conditio sine qua ieiunium non violaretur externè, iam enim ponitur illum alibi cœnaturum. Est igitur tantum oblatio materis, quæ ille possit eligere ex suppositione, quòd sit absolute cœnaturus. Hæc oblatio non est simpliciter mala nec ex se; inuitatio enim ad carnem secundum se nulli opponitur legi. Consilium autem vt cœnet apud me, non est absolutum, sed conditionatum; ad illud autem consilium possum ego moueri honestè multis rationibus. Nam si nulla esset causa, erit peccatum cum hominem inuitare ad cœnam, etiam sub conditione: at non est opus vt causa sit multum grauis. Sufficit enim, v. g. timere fracturum ieiunium alibi cœnaturum cibos noxios, vel ne inurbanus existimeretur, possum etenim in his & similibus casibus dicere, Si tu vis alibi cœnare, ego tibi dabo carnem. Ad argumenta verò quæ superius adduxit Vasquez contra hanc sententiam, ad omnia respondet Hurtado *§. 162. & seq.* Dicendum est igitur absolute non licere aliquem inuitare ad illos actus, quantumuis aliquis sit ad illos paratus, & hæc est doctrina cõmunis ipsorum, etiam Caietani & Nauarri. At verò inuitatio conditionata non potest semper esse damnata; quia si Antonius decreuit necare hodie Franciscum, neque possum ego id impedire, possum consulere Antonio, ne illum hodie, sed cras occidat, ex suppositione, quòd illum sit occisurus, vt ea procrastinatione cõsulam vitam Francisci. Nec potest dici me fuisse causam, vt citius occideretur Franciscus. Item si decernit illum occidere in hoc loco, possum illi consulere, vt illum occidat in alio distantiori, vt eo breui tempore protrahatur vita Francisci, vt mutato loco per temporis dilationem, aut alias causas forte fortuna Francisco prouideatur. Teneor enim id consulere ex ea suppositione. Item si Antonius velit illum occidere domi meæ, possum illi dicere, si illam es occisurus occidas extra domum. Item si Antonius est certus ire ad fornicandum cum femina illi consensura, nisi alia femina

scemipa illi sit praesidio, possum ego illi dicere, Si peccaturus es cum altera de duabus, pecca cum hac quia licet sit aequalis peccatum cum alterutra, tamen possunt multae supponi causae, quibus ego honeste possum & debeam id facere. Si enim alia femina sit mihi affinis, aut mihi sit turpis illius consensus, aut plura ego mala timeam ex peccato vnius, quam ex alterius, aut Antonius iratus ad quaerendum alium sit occidendus, cur ego non potero ei dicere, ut si peccaturus est cum altera de duobus, peccet cum hac? Idem dico de homicidio; si enim ille certus sit occidere alterum de duobus, alter veid sit meus amicus, aut consanguineus, cur non potero dicere illi, Nec hunc occidas, sed si quidem occisurus es, occide hunc, & non alium? Si vero ille non decreuit occidere alterum de duobus, sed tantum vnum, nihil cogitans de alio, non possum ego reprehendere simul, & persuadere alij, de quo non cogitat.

3. Quid ego sentiam in hac quaestione dicam breviter. Prima sententia est probabilior, & illam praeter DD. citatos *vbi supra* tenent Castrus Palaus *tom. 1. tr. 6. disp. 6. punct. 9. n. 4.* Suarez *de charitate, disp. 10. sect. 3. n. 1. & sect. 4. n. 5.* & alij. Secundam sententiam Hurtadi puro etiam probabilem esse & tutam in praxi, & ideo non recte Valquez *vbi supra* dixit carere probabilitate; & illam praeter Hurtadum tenent Doctores, quos ego ipse citavi, & secutus sum in *1. part. tract. 9. res. 38.* Unde immerito & parum religiose Religiosus quidam olim contra me falsam hanc sententiam vocavit, ad cuius audaciam compescendam hanc quaestionem pertractare decreui.

4. Dixerunt etiam mihi eundem Religiosum falsam vocasse aliam opinionem, quam ego olim probabilem esse dixi, nempe Confessarium accipientem plurium confessiones in peccato mortali, vnum tantum peccatum mortale committere; & id de etiam hic adnotare visum est mihi supradictam sententiam, ut probabilem, non solum docere Henriquez, Rodrig. & Fagundez alibi a me citatos, sed etiam Philippum de la Cruz. *en su Norte de Confessores, tr. 1. §. 7.* vbi sic ait. [El Confessor que en pecado confessa muchos, tam poco tendra obligacion a numerar los que ha confesado, sino basta que diga, que estando en aquel estado confeso, y administro el sacramento de la Penitencia: lo mismo se ha de decir, del que estando en mal estado da la Comunión, que fuera del pecado que haze en decir Misa en desgracia de dios; no comete mas de otro pecado, aunque de la Comunión a infinitas personas, porque aunque parecen distintos actos, son solo vno ordenado a vn obiecto: assi lo sienten Enriquez y Manuel Rodrig. que se apartan de la opinion de Siluestro, que afirma lo contrario; ni obsta el dezir que son distintos actos los que comete vno desleando a muchas mugeres, o al contrario vna desleando muchos hombres, y tenga para cada vno su voluntad de ofender a Dios, ni el que aguarda a vna calle a muchos, y los va matando; pues este tantas quantas vezes mata, tantas iniusticias distintas haze, y la orra o otro que tienen voluntad deshonestas, y en mala parte; pues esto no solo se ordena a la entidad, si no tambien a la malicia, siendo como son distintas.] Ita ille, licet probabiliter etiam alij contrarium asserant; quos Theologaster, de quo loquimur, tantum legerat,

RESOL. CXXII.

* Sup. prima diffie. huius tit. in tom. 7. tr. 5. Ref. 67. §. vit. ad lin. *An Caupones, seu tabernarij proponentes cenam in die ieiunij omnibus indifferenter, peccent mortaliter? Sed difficultas est, quando dubitant, vel credunt alterum a ieiunio non excusari: Ex part. 1. tr. 9. Ref. 39.*

§. 1. Quando probabiliter credunt, illos excusari a ieiunio, posse tales cibos ministrare putant. Philarchus *de off. Sacerd. tom. 1. part. 2. lib. 3. cap. 15.* & alij: imò, quando dubitant; quia suum non est hoc discutere, vnusquisque praesumitur bonus. Ita Reginaldus *in praxi, to. 1. l. 4. c. 16. num. 200.* Valentia *to. 3. disp. 9. q. 2. punct. 3.* Vnde non tenentur eos interrogare de hoc; an, scilicet, habeant causam: quidquid in contrarium asserat Lessius *l. 4. c. 2. dub. 4. n. 24.* & Filliuc. *to. 7. tr. 2. 7. p. 2. cap. 5. n. 93.* vt optimè contra illos notauit noster Molfisius *in sum. 10. 1. tr. 10. c. 5. n. 30.* & Sanch. *in sum. 10. 1. l. 1. c. 7. n. 34.* cum Homohono, *vbi infra.*

2. Tota igitur difficultas est, quando credunt, alterum a ieiunio non excusari. Prima opinio affirmat, tales peccare mortaliter: ita Toletus *in sum. l. 6. cap. 5.* Fernandez *in exam. Theol. p. 2. cap. 8. §. 1. num. 12.* Nauarr. *in Man. cap. 21. n. 16.* Gabriel *in 4. disp. 16. q. 3. art. 3. dub. 6.* Medina, & alij. Secunda opinio negat: ita Ledesma *in sum. tom. 1. tract. 27. cap. 2. concl. 6. diff. 4. fol. mihi 68b.* vbi sic asserit: [Si sciendo que algunos tienen determinacion de quebrar el ayuno, o comer carne, no se peccan los me teneros, ministrandoles semejantes manjares: esto enseñan comunmente los Doctores. La razon es, porque en tal caso los meloneros no concurren al quebrantamiento del ayuno, pues ellos estan determinados de quebrantarlo, o comer manjar contrario. Aduertase que en tal caso, no tienen obligacion a negar a los huéspedes comer, por via de correccion fraterna; porque de ordinario los meloneros no pueden corrigir a los huéspedes que pasan, particularmente siendo gente authorizada, y tambien que si les niegan los manjares, los hallaran en otros meloneros, o en otras partes, por lo qual no tienen semejante obligacion.] Ita ille: & pro hac sententia Sanch. citat Salonium, Martinum Ledesma, Rodrig. & alios, & nouissimè illam docet Homobonus *de exam. Eccl. p. 2. tr. 8. cap. 7. q. 12.* & Faustus *in thes. Relig. l. 1. q. 118. num. 1.*

3. Tertia opinio distinguit. Vel caupo potest, sine incommodo notabili, negare supradictis cenam; vel non potest: si non potest, non tenetur; si potest, tenetur, quia ex charitate obligatur impedire offensionem Dei, quantum commodè potest. Sed etiam in tali casu, si supradicti essent aliò ituri, & cenaturi, potest praebere illis cenam; quia peccatum non potest sic impediri: & ita sentit Filliuc. *tom. 2. tract. 27. p. 2. cap. 5. num. 93.* Lessius *l. 4. cap. 2. dub. 4. num. 24.* Sanch. *in sum. tom. 1. lib. 1. cap. 7. num. 35.* & alij.

4. Omnes istae tres sententiae sunt probabiles: sed secunda magis mihi placet, & in praxi quasi semper sustinenda videtur: quia, moraliter loquendo, vt idemmet Sanch. obseruat, tabernarij, & caupones dicti nunquam ob hanc causam peccabunt mortaliter, quia, etiam si tales cibos; & cenam non ministrant, alibi hospites sunt empturi, aut cenaturi. Deinde, confluens ad eos communiter sunt viatores, operarii, aut pauperes; & ideo probabiliter possunt exultimare, hos habere causam frangendi ieiunium. Et licet apud ipsos etiam confluant viri nobiles, & illi effrenatae linguas, iniurias, & contumelias eos afficient: & quod magis vim faciant. Ad haec, si tali pacto cum confluens ad eorum tabernas tractarent, pauci ad illas confluere; & sic notabile detrimentum in bonis sustinerent. Igitur ex his Confessarius dictis tabernarij sculpulos non iniiciat; sed illos absoluat.

In indice primo huius Tom. 4. Vide Appendicem ad hunc Tract. 6. vbi inueniuntur alias multae quae. mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Ref. quae simul pertinent ad hunc Tract. 6. de Ieiunio.

TRACT.

Quae est Resol. antecedens, & in aliis eius primae annot.

Allibi in tom. 1. tr. 7. Refol. 42. & 25. §. Nec obstat, & in multis aliis eius annot.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 1. Ref. 25. & in multis aliis eius not.